

**Министерство просвещения Российской Федерации
ФГБОУ ВО "Дагестанский государственный педагогический
университет им. Р.Гамзатова"**

**Кафедра романо-германских и восточных языков
и методики преподавания**

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА ДИСЦИПЛИНЫ
Б1.О.03. ПРЕДМЕТНАЯ ЧАСТЬ**

**Б1.О.03.01 ТУРЕЦКИЙ ЯЗЫК В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ
ОБРАЗОВАНИИ**

**Направление подготовки - 44.04.01 Педагогическое образование
Направленность (профиль) – Технологии обучения восточным языкам
Квалификация выпускника: Магистр
Форма обучения – заочная
Год приема – 2024**

Форма обучени я	Семес тр	Трудоем кость	Виды учебной работы					
			Лекц ии	Практ. занятия	Лабор. занятия	Промежу точный контроль	СРС	Форма аттестац ии
заочная	1	144	2	6		6	130	Экзамен

Махачкала, 2024

1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ

Целью изучения дисциплины Б1.О.03.01 «Турецкий язык в образовании» является развитие иноязычной коммуникативной компетенции, как совокупности ее составляющие: языковой, речевой, социокультурной, учебно-познавательной.

Код компетенции	Содержание компетенции	Индикаторы достижений компетенций
УК-2	Способен определять круг задач в рамках поставленной цели и выбирать оптимальные способы их решения, исходя из действующих правовых норм, имеющихся ресурсов и ограничений	УК-2.1. Определяет совокупность взаимосвязанных задач и ресурсное обеспечение, условия достижения поставленной цели, исходя из действующих правовых норм. УК-2.2. Оценивает вероятные риски и ограничения, определяет ожидаемые результаты решения поставленных задач. УК-2.3. Использует инструменты и техники цифрового моделирования для реализации образовательных процессов.
УК - 4	Способен применять современные коммуникативные технологии, в том числе на иностранном (-ых) языке (-ах), для академического и профессионального взаимодействия	УК 4.1 Выбирает на государственном и иностранном (-ых) языках коммуникативно приемлемые стили делового общения, вербальные и невербальные средства взаимодействия с партнерами УК 4.2 Использует информационно-коммуникационные технологии при поиске необходимой информации в процессе решения различных коммуникативных задач на государственном и иностранном (-ых) языках УК 4.3 Ведет деловую переписку, учитывая особенности стилистики официальных и неофициальных писем, социокультурные различия в формате корреспонденции на

		государственном и иностранном (-ых) языках УК 4.4 Умеет коммуникативно и культурно приемлемо вести устные деловые разговоры в процессе профессионального взаимодействия на государственном и иностранном (-ых) языках УК 4.5 Демонстрирует умение выполнять перевод академических и профессиональных текстов с иностранного (-ых) на государственный язык
ОПК -3	Способен проектировать организацию совместной и индивидуальной учебной и воспитательной деятельности обучающихся, в том числе с особыми образовательными потребностями	ОПК 3.1 основы применения образовательных технологий (в том числе в условиях инклюзивного образовательного процесса), необходимых для адресной работы с различными категориями обучающихся, в том числе с особыми образовательными потребностями; основные приемы и типологию технологий индивидуализации обучения ОПК 3.2 взаимодействовать с другими специалистами в процессе реализации образовательного процесса; соотносить виды адресной помощи с индивидуальными образовательными потребностями обучающихся на соответствующем уровне образования ОПК 3.3 методами (первичного) выявления обучающихся с особыми образовательными потребностями; действиями оказания адресной помощи обучающимся на

		соответствующем уровне образования
--	--	------------------------------------

2. МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В СТРУКТУРЕ ОСНОВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ

Дисциплина **Б1.О.03.01** «Турецкий язык в образовании» относится к **обязательной части** и Модулю _____ учебного плана (основной профессиональной образовательной программы) подготовки магистров по направлению 44.04.01 Педагогическое образование.

Дисциплина **Б1.О.03.01** «Турецкий язык в образовании» базируется на компетенциях, знаниях и умениях, сформированных в ходе изучения дисциплин «_____», «_____», «_____».

Компетенции сформированные в процессе изучения дисциплины необходимы для освоения содержания дисциплин «Стилистика турецкого языка, Теоретическая грамматика, Теория и практика перевода, Интерпретация текста, Основы филологической работы с текстом».

3. ПЛАНИРУЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ОБУЧЕНИЯ ПО ДИСЦИПЛИНЕ (МОДУЛЮ)

Дисциплина направлена на формирование следующих компетенций выпускника: **УК-2, УК-4, ОПК-3**

В результате изучения модуля обучающиеся должны:

Код компетенции	Знает	Умеет	Владеет
УК-2	УК-2.1. Определяет совокупность взаимосвязанных задач и ресурсное обеспечение, условия достижения поставленной цели, исходя из действующих правовых норм.	УК-2.2. Оценивает вероятные риски и ограничения, определяет ожидаемые результаты решения поставленных задач.	УК-2.3. Использует инструменты и техники цифрового моделирования для реализации образовательных процессов.
УК-4	- лексику иностранного языка, позволяющую осуществлять устную и письменную	- выбирать и корректно использовать лексические единицы, соответствующие конкретной	- навыками говорения на повседневные и бытовые темы на иностранном языке на уровне не ниже B1-B1+;

	коммуникацию в рамках повседневного общения в бытовой и профессиональной среде; - грамматический материал, позволяющий вести коммуникацию на иностранном языке на уровне B1-B1+ в соответствии с международной системой сертификационных уровней владения иностранным языком (далее – уровень B1-B1+);	коммуникативной ситуации; - использовать грамматические формы иностранного языка на уровне, обеспечивающем успешную коммуникацию; - распознавать и понимать в устной и письменной речи грамматические формы на уровне достаточном, для понимания грамматического единицы высказывания.	- навыками чтения и понимания текстов разных жанров на иностранном языке, лексически и грамматически соответствующих уровню не ниже B1-B1+; - навыками письма на иностранном языке на уровне не ниже B1-B1+; - навыками слышать, распознавать и адекватно реагировать на звучащую речь на иностранном языке на уровне B1-B1+.
ОПК-3	основы применения образовательных технологий (в том числе в условиях инклюзивного образовательного процесса), необходимых для адресной работы с различными категориями обучающихся, в том числе с особыми образовательными потребностями; основные приемы и типологию технологий индивидуализации обучения	взаимодействовать с другими специалистами в процессе реализации образовательного процесса; соотносить виды адресной помощи с индивидуальными образовательными потребностями обучающихся на соответствующем уровне образования	методами (первичного) выявления обучающихся с особыми образовательными потребностями; действиями оказания адресной помощи обучающимся на соответствующем уровне образования

4. ОБЪЕМ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)

Общая трудоемкость дисциплины составляет **4** зачетные единицы (144 часа).
Дисциплина изучается в 1 семестре

ЗАОЧНАЯ ФОРМА ОБУЧЕНИЯ

Вид учебной работы	Трудоёмкость		
	час.	В т.ч. по семестрам	
		№1	№2
Общая трудоёмкость дисциплины по учебному плану			
1. Контактная работа:			
лекции (общее кол-во часов, включая практическую подготовку)		2	
практические занятия, семинары и пр. (общее кол-во часов, включая практическую подготовку)		6	
лабораторные занятия (общее кол-во часов / включая практическую подготовку)			
курсовое проектирование			
групповые, индивидуальные консультации и иные виды учебной деятельности, предусматривающие групповую или индивидуальную работу обучающихся с преподавателем			
2. Объем самостоятельной работы обучающихся (СРС)		130	
в том числе часов, выделенных на подготовку к экзамену (зачету)		144	
Вид промежуточного контроля:		Экзаме н	

5. СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)

№ п/п	Наименование темы (раздела) дисциплины (модуля)	Общая трудоёмкость в акад. часах	Трудоёмкость по видам учебных занятий (в акад. часах)			
			Лек/ пр.подг.	Лаб / пр.подг.	Пр/ пр.подг.	СР
1	Определенный имперфект - Iyordu					
2	Причастие настоящего – прошедшего времени					
3	Деепричастие на –					

	(y)ır, - (y)Inca					
4	Неопределенный имперфект - Irdı					
5	Причастия на - Acak , - Mış в функции определения					
6	Деепричастия на - Arak , - Ken (Iken)					
7	Причастия и образуемые ими развернутые определительные члены предложения					
8	Развернутые обстоятельства времени – Dıktan sonra , и – Madan önce					
9	Развернутые обстоятельства времени с формами на – Dık и – (y)Acak					
10	Придаточное уступительное предложение					
	Итого		6		24	87

2 курс

№ п/п	Наименование темы (раздела) дисциплины (модуля)	Общая трудоёмкость в акад. часах	Трудоёмкость по видам учебных занятий (в акад. часах)			
			Лек/ пр.подг.	Лаб / пр.подг.	Пр/ пр.подг.	СР
1	Деепричастие на – Diye и оформление прямой речи					
2	Деепричастие на – (y)IncAya kadar					
3	Обороты, выражающие непосредственное следование одного действия за другим					
4	Деепричастия на –					

	Mışken и - (y) Acakken					
5	Развернутое обстоятельство причины					
	Итого					

5.1. СОДЕРЖАНИЕ РАЗДЕЛОВ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)

МОДУЛЬ 1

1. Путешествия (Seyahat)
2. Воспитание детей (Çocuk eğitime)
3. Спорт и здоровый образ жизни (Spor ve sağlıklı yaşam)
4. Защита окружающей среды (Çevre koruma)
5. Образование в России и в Турции (Rusya ve Türkiye'de Eğitim)
6. Праздники в России и в Турции (Rusya ve Türkiye Tatiller)
7. Фильмы (Filmler)
8. Музыка в России (Rusya ve Türkiye'de Müzik)

МОДУЛЬ 2

1. Высшее образование в России и в Турции (Rusya ve Türkiye'de Yükseköğretim)
2. Книги в нашей жизни (Yaşamımızda kitaplar)
3. Судебная система (yargı sistemi)
4. Семейная жизнь (Aile yaşamı)
5. Проблемы экологии, глобальное потепление (Çevre sorunları, küresel ısınma)
6. Сбор фольклора (Folklor toplaması)
7. Лето (Yaz)
8. Оценка урока (Değerlendirme dersi)
9. Пресса в России (Rusya basın)
10. Пресса в Турции (Türkiye basın)

МОДУЛЬ 3.

1. Проблема занятости (Problem sorunu)
2. Интернет и современная реальность (İnternet ve modern gerçeklik)
3. Досуг (Boş)
4. Современная политическая система (Modern siyasi sistem)
5. Книги (Kitaplar)
6. Газета (Gazete)
7. Мои друзья (Arkadaşlarım)
8. Искусство (Sanat)
9. Телевидение в Турции (Türkiye Televizyon)
10. Телевидение в России (Rusya Televizyon)
11. Весна (Bahar)
12. Осень (Sonbahar)

13.3накомство (Tanışma)

МОДУЛЬ 4

1. Gençler
2. Bir yaz hatırası
3. Gizemli Hazine
4. Millet Malı
5. Зима
6. **Sıcak ekmek**
7. O geceden sonra
8. İlk sıçravisı
9. Duvardaki sır
10. Идеальный учитель (Ideal öğretmen)
11. Еда (Yemek)
12. Yıllar sonar
13. Возвращение на родину (Eve dönüş)
14. Zil
15. Patavatsız

6. УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ОБУЧАЮЩИХСЯ

№ п/п	Наименование дисциплины	раздела	Вид самостоятельной работы обучающихся
1	Определенный имперфект Iyordu	-	- написание доклада; -выполнение заданий для самоконтроля по модулям;
2	Причастие настоящего прошедшего времени	—	- написание доклада; -выполнение заданий для самоконтроля по модулям;

7. ФОНД ОЦЕНОЧНЫХ СРЕДСТВ

7.1. Оценочные материалы для проведения текущего контроля успеваемости

№ п/п	Наименование темы (раздела) дисциплины (модуля)	Средства текущего контроля успеваемости	Перечень компетенций
1	Определенный имперфект Iyordu	- Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
2	Причастие настоящего прошедшего времени	— Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
3	Деепричастие на — (y)ip, -	- Сообщение по теме	УК-2, УК-4,

	(y)Inca		ОПК-3
4	Неопределенный имперфект - İrdi	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
5	Причастия на - Acak , - Mış в функции определения	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
6	Деепричастия на - Arak , - Ken (Iken)	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
7	Причастия и образуемые ими развернутые определительные члены предложения	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
8	Развернутые обстоятельства времени – Dıktan sonra , и – Madan önce	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
9	Развернутые обстоятельства времени с формами на – Dık и – (y)Acak	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3
10	Придаточное уступительное предложение	Сообщение по теме	УК-2, УК-4, ОПК-3

7.2. Оценочные материалы для проведения промежуточной аттестации

1. Семестр – **2**; форма аттестации – **экзамен**.

БРС

Форма промежуточной аттестации	Отрицательная оценка	Положительная оценка		
Зачет с оценкой; Экзамен	Неудовлетворительно (менее 50 баллов)	Удовлетворительно (51-69 баллов)	Хорошо (70-84 баллов)	Отлично (85-100 баллов)

2. Примерный перечень вопросов к экзамену, зачету (при наличии)

Содержание и порядок проведения промежуточных и итоговых аттестаций

I

1. К какой группе языков относится турецкий язык?
2. Сколько гласных букв в турецком языке?
3. Какие тюркские народы живут на территории Дагестана?
4. Звуки и буквы в турецком языке.
5. История изучения турецкого языка в России.
6. Согласные буквы в турецком языке. Классификация согласных.
7. С какими странами граничит Турецкая республика?
8. Части речи в турецком языке.
9. Кого из современных турецких писателей и поэтов Вы знаете?

10. Ударение в турецком языке.
11. Кто премьер-министр Турции? Какие политические партии в Турции?
12. Имя существительное в турецком языке.
13. Кто президент Турции? Религиозные направления Турции.
14. Имя прилагательное в турецком языке.
15. Кого из знаменитых певцов Вы знаете? Нравится ли Вам турецкая музыка?
16. Местоимение в турецком языке.
17. В каких селениях Турции живут дагестанцы ? Общественный уклад жизни/
18. Количественные и порядковые числительные.
19. Крупные промышленные города Турции.
20. Глагол в турецком языке. Времена.

II

1. Когда образовалась Турецкая республика?
2. Начальная форма глагола.
3. Факторы распространения турецкого языка.
4. Спряжение глаголов.
5. С какими турецкими фирмами Дагестан поддерживает связи?
6. Кого из руководителей национально-освободительной борьбы турецкого народа Вы знаете?
7. Что Вы знаете об образовательной системе Турции? Какова политическая система Турции?
8. Наклонения в турецком языке.
9. Расскажите о географическом положении Турции. Через какую организацию дагестанцы, живущие в Турции, поддерживают связи с Дагестаном?
10. Склонение имен существительных в турецком языке.
11. Какие туристические компании в Дагестане имеют связи с Турцией? Какие политические партии действуют в настоящее время в Турции?
12. Диалекты. Турецкие слова в дагестанских языках.
13. Падеж принадлежности
14. Суффиксы –lı, -li, -lu, -lü -süz, -süz, -süz, -süz
15. Притяжательные прилагательные
16. Построение предложений без притяжательных прилагательных
17. Составные существительные
18. Повелительная форма глаголов
19. Отрицательная форма повелительного наклонения
20. Падеж направления
21. Определительный падеж. Исходный падеж
22. Общий обзор падежей существительных
23. Другие формы повелительного наклонения, некоторые употребительные выражения

24. Настоящее время

Перевод предложений

I

1. Şu yaşlı adam kim?
2. Arkadaşımıza biraz yardım et.
3. Bu iş hiç kolay değil.
4. Her gün hem okulda hem de evde çalışmak gerek.
5. Onlar üniversitede çalışmak istioyrlar.
6. Biraz bekle geliyoruz.
7. Bugün okumuyor musun? Hayır - bugün tatil
8. Bak, kapı açık, gir.
9. Burası okul mu enstitü mü?
10. Yönetmen kendi odasında.
11. Ben ve kardeşim sabahleyin çok erken kalktık.
12. Trenden yolcular çabuk indiler.
13. Hep birlikte bir taksiye bindin ve eve geldik.
14. Ben onu gezdirmek için bir plan yaptım.
15. Orada yemek için meyvalar, peynir, ekmek ve salam alıyorlar.

II

1. Yarın onların Türkçe sınavları var.
2. Otobüs saat beşte geliyor ve hepsi okula dönüyorlar.
3. Ali ve Ayşe geçen bayram hasta oldular.
4. İş arıyor, ama bugünlerde iş bulmak çok zor
5. Yakında arkadaşlarım evleniyor.
6. Adamı görüyor?
7. Orada ne yapıyorlar.
8. Neden kapiyi açmiorsun?
9. Onu dinlemek istemiyor.
10. Onlar bize eve çok yakın oturuyor.
11. Babam çok kızdı.
12. Dün Ankaradan uçakla geldi.
13. Lokantayı neden açmıyorlar.
14. Başkenti görmek istiyorum.
15. Burada işiniz ne?
16. Şimdi evde müzik dilemek mümkün mü?
17. Selma mutfakta yemek paşirmek istemiyor.
18. Havuzda yüzüyor musun?
19. Öğrenciler her gün 7 buçukta. Taksim meydanında görüşürler.
20. Bahçede koşmasınlar, parkta koşsunlar.
21. Siz kağıda adınız ve soyadınızı yazınız.
22. Çorulala hemen cevap veriniz.
23. Önce okuyun sonra cevaplayın.

24. Lütfen söyleyin, yarın Karen okula erken gelsin.
25. Yarın sınav var, lütfen televizyon seyretmeyin.
26. Sınıfınızın talebeleri burada mı?
27. Orada çok tamirci var.
28. Sizin kitabınız var mı?
29. Türkiye'ye hiç gittin mi?
30. Başkentimiz çok güzeldir.

III

1. Senin yanında kim oturuyor.
2. Pazar günü pikniğe gittik.
3. Önce sen oku, sonra ben.
4. Benim evim dört katlıdır.
5. Annemin saçları siyahtır.
6. Onur'un annesin adı berna. O doktor.
7. Pınarın doğum gününe annesi börek pişirdi.
8. Elbisenizin rengi mavi değil, beyaz.
9. Kimseniz varmı? - Kimsem yok.
10. Burada anık talebeler var.
11. Arkadaşım biraz tembel.
12. Sana yardım etmek gerek.
13. Binayız kaç katlıdır?
14. Okulumuzun bahçesinde bir havuz var.
15. Bekle geliyorum.
16. İnsan hayır çok zor.
17. Türkiyenin Karadeniz Bölgesinde çok balıkçı.
18. Boş zamanlar, ne yapıyorsunuz?
19. Çin elciliğinde yarn bir kokteyl olacak.
20. Milli Eğitim Bakanlığında kitaplar çok ucuz.
21. Odanın rengini beğendin mi?
22. Arkadaşımın evi eczanenin arkasındadır.
23. Yemekleri bazen lokantada yiyorlar.
24. Memleket her zaman sıcaktır
25. Annesi iki ay sonar Türkiye gelsi.
26. Moskovanın ana caddeleri çok geniş.
27. Bu caddede otobüsler işliyor.
28. İstanbulda ünlü bir Galata köprüsü.
29. Hava serin, pencereyi açma.
30. Bizimle birlikte kültür sarayında konser dinlemek istiyor.
31. Bugün ne müzesine güdiyoruz?
32. En enteresean futbol maçı budur.
33. Şu meşhur bilim adamı ile beraber akademiye mi gidiyorlar
34. Aramızda bu en zeki öğrenci.

35. Ayların bazılarında 30 bazılarında 31 gün var.
36. Okulumuzun iki binası var.
37. Bir masada bir cetvel ve birkaç yaprak kağıtvar.
38. Öğretmenin çantası bir sandalyede.
39. Dersane geniş değil, fakat dar dağıl.
40. Kaçinci kattayız Üçüncü kattayız.
41. Hocam, bugün dersiniz kaçinci sınıfta? Birincide.
42. Bugüm, saat on dörtte federative Rusia'ya bize geliyorlar.
43. Kardeşime neden yardım etmek istemiyorsun?
44. Bugün ailemiz sinemaya gidiyor.
45. Annene mi yazıyorsun? - Hayır, ablama.
46. Pınar arkadaşına peçete hediye etti.
47. Senin abinin arabasının rengi ne?
48. Kasım ayında tatile çıktım.
49. Yaz tatilleri nasıl geçirdinir?
50. Beşinci katta kim oturuyor?
51. Sen bazil katedralini begendim.
52. Nerede oturmak istiyorsun?
53. Türkiye'nin güzel tarihi yerleri var.
54. Aileniz kaç kişiden ibarettir?
55. Kıtaları şu mağazadan aldım.

IV

1. Siz salonumuzda değilsiniz.
2. Ben hasta mıyım?
3. Kıtaplığınızın tavanı pek yüksektir
4. En büyük salonuzun bu mudur
5. Sağınızda ne var?
6. Çocuğu nereye götürüyorsunuz?
7. Karanlıkta birşey görmüyorum.
8. adamlar bir evde mi oturuyorsunuz?
9. Ne yazıyorsun? Göster bana!
10. Arkadaş, beni dihle.
11. Kapıyı katma, arkadaşım gelecek.
12. Dersen sonra bazen bir sinemaya gidiyorlar, bazen de evde ders çalışıyorlar.
13. Bugün herkese hediye edeceğiz.
14. Ayhan Bey dün sabah erken kalktı ve oldu.
15. Bayramda çocuklar toplantı yaptı.
16. Dün arkadaşımın kızılai'da gezdiler.
17. İki sene önce mi üniversiteyi bitirdin?
18. Sınav için çok çalıştım ve iyi not aldım.
19. Senin evinde mi bütün bunlar?
20. Bize bir kaç mektup yazdı mı?
21. Çocuklar dün akşam çok erken uyudular.
22. Çocuklar, bayramda anneleri için güzel bir hediye aldılar.

23. Būgūn gazeteleri okudunuz mu.
24. Sınavda niçin kötü not aldın. Çok çalışmadın mı?
25. Dūn erken sabah uyandı?
26. Sabah gazeteyi getiriyor ve bir saat sonar tekrar götürüyor
27. Beni çok mu aradın?
28. Onlar resimker yapıyorlar, oyunlar oynuyor.
29. Hastenede onu ziyaret ettiler mi?
30. Annemin yemeklerini herkes beğenmiyor.
31. Oda çok karanlık ışığı yak.
32. Bu işi bitirmek lazımdır.
33. Bana mı soru soruyorsunuz?
34. Orada bir şey görmüyorum.
35. Ünlü adamı dinlemek istemiyorsun.
36. Neden pencereyi açmıyorsunuz?
37. Hava çok serin, üşüyorum.
38. Çok enteresan bir kitab okuyorum.
39. Her gün jimnastik yapıyorum.
40. Eve ne zaman geldin?

V

1. Saat kaçta akşam yemeği yedin?
2. Beni tanıyor musun?
3. Bu iş size zor geliyor mu?
4. Hangi üniversitede okuyorsunuz?
5. Masanın içinde hiç bir şey yok?
6. Nereden dönüyorsunuz?
7. Sana tiyatrosu bize yakın.
8. Arka çantasını ver.
9. Türkiye'ye Balkanlardan bulutlar geldi.
10. Türkiye'de ilk kez İstanbul Belediyesi yağmur bombayı patlattı.
11. Bu ay bazı sinemalarda korku filmleri oynuyor.
12. Turgut Reis Mahallsinde bir park yaptılar.
13. Geçen Pazar günü nüfus sayımı yapıldı.
14. TV'de tiatro seyircileri çoktur.
15. Sınıfın yazı tahtası beyazdır.
16. Boş zamanlarda neler yapıyorsunuz?
17. İnsan hayatı çok zor.
18. Burada başka bir şey yok.
19. Solumuzda kimse yok.
20. Kedi sedirin altında mı?
21. Kız arkasına bakıyor.
22. Ahbabın fena çalışıyor.
23. Biraz tembel fakat ben memnunum.
24. Evin ötesinde ne ar
25. Her gün jimnastik yapıyorsunmu?
26. kitabı acaba kimse okumuyor mu?

27. Neden pencere açmıyorsunuz?
28. Türkiye'nin başkenti Ankaradır.
29. Sınıfbaşımız çok zeki.
30. Bahçemizde güzel ve küçük bir havuz var.
31. Apartmanımız 5 oddadan ibaret.
32. Mutfakta annem yemek pişiriyor.
33. Siz ona yardım ediyor musunuz?
34. Bana bak. Bir saat önce o buraya geldi.
35. Toplantıdan bir saat sonra kültür parkına gittik.
36. Nerede oturuyorsunuz?
37. Kız arkasına bakıyor.
38. Dersane dar mı geniş mi?
39. Biraz dar odadır, ama aydın.
40. Masanızda birkaç kalem var.
41. Ahmet'in ablası mühendis.
42. Arkadaşımın arabasının rengi beyaz.
43. Hokkada mürekkep var mı yok mu?
44. Bugün 11 Mayıs. Hava ılık.
45. Fakültenizin binası büyük mü?
46. Çok mu çalışıyorsun?
47. Hayır, ama yoruluyorum.

Перевод с русского на турецкий:

I

1. Мы входили в нашу аудиторию.
2. Садись на эту софу и читай.
3. Не стой перед дверью.
4. Он каждый вечер приходит сюда.
5. Я вами не доволен.
6. Наш урок начинается.
7. После занятий он пошел домой.
8. Мы не говорим по-английски.
9. Взгляни на эту картину.
10. Мы хотим говорить по-турецки.
11. Этот молодой человек работает вместе с нами.
12. Сегодня учащиеся нашей группы сдают экзамены.
13. Я там не вижу своего друга.
14. Я покупаю дочери маленький портфель.
15. Мне 39 лет.
16. Мы находимся на площади таксим.
17. Рядом с институтом библиотека.
18. Все это, разумеется, между нами.
19. Фотография на белой стене.
20. Там ничего нет.
21. Деньги отдай этому человеку.

22. Что он там делает? – читает книгу.
23. Этот парень работает с нами.
24. Разве они нами не довольны.
25. С какой госпожой? С соседкой по дому
26. С кем они разговаривают?
27. Я учусь на факультете иностранных языков.
28. Какое сегодня число?
29. Сегодня написал ему письмо.
30. Больше не опаздывай.
31. Вы увлекаетесь спортом?
32. Иногда я хожу в театры, смотрю ТВ.
33. Сел на трамвай и поехал в Аксарай.
34. Он вышел из автомобиля и прошел в дом.
35. Ты пойди и спроси, он придет в гости?
36. «он не болен?» - спросил мой друг.
37. Вчера он приехал и купил костюм.
38. Этим летом вы купались в море?
39. Я люблю апельсиновый сок.
40. Ты придешь завтра на занятия?

II

1. В котором часу вы выходите из дома?
2. После 6 часов я выхожу из дома.
3. В ту комнату не входи.
4. Я вами не доволен.
5. У меня нет времени.
6. Сколько вам лет?
7. На занятиях мы говорим, читаем, пишем по-турецки.
8. Наш преподаватель доволен всеми.
9. Это главное здание нашего Института.
10. Где ты провел каникулы?
11. Его отец погиб в автомобильной катастрофе.
12. Каждый ученик должен сдать экзамен.
13. Моего друга зовут Али. Ему 17 лет.
14. Какой теплый день!
15. Обувь моего брата старшего очень дорогая.
16. Как ты? – Так себе. Я болею.
17. Откуда вы родом? – Из Турции.
18. Он не говорит по-турецки.
19. Мы хотим знать китайский.
20. Преподаватель нашей группы во 2-ой аудитории.
21. Погода сегодня ясная, но холодная.
22. Разве у вас сегодня нет собрания?
23. Где учится твой младший брат?
24. Студенты нашего курса вчера пошли в кино
25. Преподаватель начинает урок

26. Мы с другом пошли в парк культуры.
27. Откуда вы идете? – Из нашего института.
28. Мы входили в нашу аудиторию.
29. Мне 43 года. Я инженер.
30. Есть у тебя вопросы?
31. Наше правительство работает в центре.
32. Наш Институт находится рядом с больницей.
33. Я всегда опаздываю на урок.
34. Здесь мы покупаем газеты.
35. Спрашивай. Я отвечаю.
36. До свиданья. Мы уходим.
37. Там наш Институт.
38. Какое сегодня число?
39. Нас в группе 10 человек.

III

1. У этой женщины есть дочь и два сына.
2. У него чистые руки.
3. У этого парня есть кто-нибудь (из родных)?
4. Вы в нашем городском театре.
5. Где мы? – Мы на площади Таксим.
6. Около стола, рядом со стулом ничего нет.
7. Фотография на белой стене.
8. До свиданья. Я ухожу.
9. Кто, интересно, стоит за ним?
10. Разве ты сегодня не возвращаешься?
11. Сегодня погода не жаркая, а прохладная.
12. Книга на столе, а кошка под стулом.
13. Журналы находятся на столе.
14. Перед домом стоит машина нашего друга.
15. Около шкафа стол, рядом со столом ничего нет.
16. Мать моего друга детский врач.
17. Какого цвета платье твоей старшей сестры?
18. Платье моей старшей сестры зеленого цвета.
19. Мы учимся в университете на 3-ем курсе.
20. Эти здания большие и крепкие.
21. Эту книгу он купил в одном книжном магазине.
22. Разве он не вернулся из школы?
23. Ты принес мой ранец?
24. Мой отец никогда не изучал турецкого языка.
25. Не выходи из аудитории: профессор пришел.
26. Больше этого не делай.
27. Я ваш старый друг.
28. Открой дверь, очень жарко.
29. Нихат, куда ты идешь?
30. Повтори это предложение.

IV

1. Не выходите из аудитории, профессор пришел.
2. Прочтите это предложение еще раз.
3. До четверга не зашел - приходи через неделю.
4. Что вы делали после обеда?
5. У вас еще есть вопросы?
6. За Университетом расположен большой сад.
7. В 9 часов у нас начинаются спортивные занятия.
8. Наш преподаватель дает нам в месяц восемь уроков.
9. Москва – столица Российской Федерации.
10. Москва - большой культурный и научный центр.
11. Здесь много театров, концертных залов, музеев, библиотек.
12. Наш институт находится далеко от центра города, на улице Лобачевского.
13. Я никогда не опаздываю на урок.
14. Смори, видишь пятиэтажное здание.
15. Эту книгу он купил в одном книжном магазине.
16. Там я жил и работал 2 года.
17. Ваш отец довольно молод.
18. Я взял эту книгу в нашей библиотеке.
19. Вы хорошо его знаете?
20. Как ты меня нашел?
21. Здание между двумя магазинами.
22. Каждый день я изучаю турецкий язык.
23. Нас в группе 6 человек.
24. Староста нашей группы для всех пример.
25. Оставайся здесь.
26. В настоящее время он работает здесь.
27. Взгляни на эту кошку.
28. По вечерам я хожу иногда в кино.
29. Я не хочу оставаться на первом курсе.
30. Каждый день я занимаюсь спортом.
31. Книга на столе, а кошка под стулом.
32. Журналы находятся на столе.
33. Перед домом стоит машина нашего друга.
34. Около шкафа стол, рядом со столом ничего нет.
35. Мать моего друга детский врач.
36. Какого цвета платье твоей сестры?
37. Платье моей старшей сестры зеленого цвета.
38. Мы учимся в университете на 3-ем курсе.
39. Эти здания большие и крепкие.
40. Мой стол находится в портфеле в комнате.
41. Его друг – рабочий завода.
42. Я видел его в нашей библиотеке.
43. Они пришли в 5 часов вечера.
44. Прочтите это предложение.

45. Я поднялся на 7 этаж.
46. Что ты изучаешь? – Я изучаю арабский язык.
47. Иногда мы возвращаемся из городского театра.
48. Чем пишет это девочка? – Мелом.
49. Он работает вместе с нами.
50. Когда вы приехали в Измир
51. До четверга не зашел – теперь приходи через неделю.
52. До субботы никуда не ходи.
53. У этого рабочего нет детей.
54. Ты его сосед?
55. Мы не ваши друзья.

V

1. Сегодня у нас нет собрания.
2. Там абсолютно ничего нет.
3. В вашем зале холодно? Нет, тепло.
4. Пол этой комнаты тоже желтый.
5. Что вы делали после полудня?
6. До субботы никуда не ходите.
7. Читайте после него.
8. Там ученики и преподаватели.
9. Кошка вылезает из-под софы.
10. Рядом с институтом библиотека.
11. Перед домом никого нет.
12. Взгляни внутрь.
13. Положи на шкаф.
14. Эта книга тоже интересная.
15. Dersane darmı geniş mi?
16. Biraz dar odadır, ama aydın.
17. Masanızda birkaç kalem var.
18. Ahmet'in ablası mühendis.
19. Arkadaşımın arabasının rengi beyaz.
20. Hakkada mürekkep var mı yok mu?
21. Bugün 11 mayıs. Hava ılılk.
22. Fakültenizin binası büyük mü?
23. Çok mu çalışıyorsun?
24. Hayır, ama yoruluyorum.
25. У меня в правой руке книга моего друга.
26. Это портфель моего друга.
27. Надо им помочь.
28. Какой способный человек.
29. Наш урок начинается.
30. Позади этого здания большой сад.
31. Некоторые студенты там.
32. продолжай писать по-турецки.
33. Иди передо мной.

34. Турецкий язык удастся мне с трудом.

Тексты и задания для самостоятельной подготовки

Kış

Sonbahardan sonra kış geliyor. Kışı biliyorsunuz, Aralık, Ocak ve Şubat ayları kış mevsimidir.

Gündüzleri çok kısa geceleri ise uzun olur. Nehir ve gölleri buz kaplar. İnsanlar fazla üşümek, soğuk almamak için kalın paltolar, botlar, eldivenler giyerler. Sanki her şey derin bir uykuya girer. Kara kış uzun mu uzun, havalar soğuk mu soğuk olur.

Kışın ağaçlar yapraksız, havalar soğuk. Fakat kış sporları için bu mevsim çok elverişli. Paten, kayak gibi.

Çocuklar kardan adam, kayak, paten yaparlar. Çok kar yağar. Karlar yolları kapatır. Her yer bembeyaz olur. Sanki tabiat gelinlik giymiş gibi olur.

Ben kış mevsimini sevmiyorum, çünkü hava çok soğuk ve hava çok sert. Çocuklar dışarıda oynayamıyorlar ve insanlar çok üşüyorlar.

Kıştan sonra ilkbahar gelir.

nehir – река, **göl** – озеро, **buz kaplamak** – льдом покрываться, **üşümek** – мерзнуть

soğuk almak – простужаться, **kalın** – теплый, толстый, **eldiven** – перчатки, **derin** – глубокий, **uykuya girmek** – засыпать, в сон погружаться

yaprak – лист, листья, **elverişli** – подходящий, **paten yapmak** – кататься на коньках, **kayak yapmak** – кататься на лыжах, **bembeyaz** – белоснежный, **tabiat** – природа

gelinlik giymek – свадебное платье надеть, **sert** – суровый

Arkadaşlık

Savaşın en kanlı günlerinden biri... Asker, en iyi arkadaşının az ileride kanlar içinde yere düştüğünü gördü. İnsanın başını bir saniye bile siperin üzerinde tutamayacağı ateş yağmuru altındaydılar. Asker teğmenine koştu ve:

-Teğmenim. Koşarak arkadaşımı alıp gelebilir miyim?..

- Gitmeye değer mi?... Arkadaşın delik deşik olmuş... Büyük olasılıkla ölmüştür bile... Kendi hayatını da tehlikeye atma sakın!

Asker ısrar etti ve teğmen "peki, git o zaman" dedi.

İnanılması güç bir mucize... Asker o korkunç ateş yağmuru altında arkadaşına ulaştı. Onu sırtına aldı ve koş koş döndü. Birlikte siperin içine yuvarlandılar.

Teğmen, kanlar içindeki askeri muayene etti, sonra onu sipere taşıyan arkadaşına döndü:

- Sana değmez, hayatını tehlikeye atmana değmez, demiştim. Bu zaten ölmüş...
- Değdi teğmenim, değdi...
- Nasıl değdi? Bu adam ölmüş görmüyor musun?..
- Gene de değdi komutanım! Çünkü yanına ulaştığımda henüz sağdı, onun son sözlerini duymak, dünyaya bedeldi benim için. Ve arkadaşının son sözlerini hıçkırarak tekrarladı:
- "Mehmet!.. Geleceğini biliyordum!...Geleceğini biliyordum... ."

kanlı – кровавый, **asker** – солдат, рядовой, **siper** – окоп, траншея, **ateş** – огонь, **teğmen** – лейтенант, **değmek** – стоить, заслуживать (değer mi? – стоит ли?), **delik deşik** – изрешеченный (зд. пулями)

olasılık – вероятность, **bir şeyi/kimseyi tehlikeye atmak** – подвергать что-то/кого-то опасности

ısrar etmek – настаивать, **yuvarlanmak** – катиться, ползти, **sağ** – живой, **dünyaya bedel** – ценнее всего на свете, **hıçkırmak** – всхлипывать, **tekrarlamak** – повторить.

Yemek

Hayatta bazı şeyler önemli, bazı şeyler çok önemlidir. Örneğin, yaşamak için nefes alırız, yeriz, içeriz ve uyuruz. Bu dört şey, yaşamak için en önemli dört şeydir. Ama yemeğin başka fonksiyonları da vardır. Mesela, iş için yemek yeriz. İki firmadan iki müdür iş konuşmak için restorana gider. Hem yemek yerler, hem de iş konuşurlar. Düğünlerde, doğum günlerinde ve başka özel günlerde misafirlere yemek ve içecek ikram ederiz. Bazen evimize arkadaşlarımız gelir. Onlara çay, kahve, kek veya yemek ikram ederiz. Hem yeriz, içeriz, hem de konuşuruz.

Her ülkenin çok güzel yemekleri vardır. Türk yemekleri de çok güzeldir. Osmanlı mutfacı çok zengindi. Aşçılar, Sultanlar için her gün yeni bir yemek yaptılar. Sarayda üç yüz, dört yüz aşçı vardı. Bu aşçılar Avrupa'dan, Asya'dan, Afrika'dan, yani dünyanın her yerinden gelip ülkelerinin en güzel yemeklerini Sultanlar için pişirdiler. Her gün yeni bir yemek yapmak için mutfakta çalıştılar. Bunun için Osmanlı mutfacı çok zengindir.

Belki bazı insanlar için yemek rutin bir şey, ama fakir insanlar için yemek en önemli şeydir. Bazı dinlerde insanlar ibadet için oruç tutar. Müslümanlar, Hristiyanlar, Museviler ve başka dinlerde ibadet için yemek yemezler, içmezler veya bazı yemekleri yemezler. O zaman fakir insanları daha iyi anlıyorlar ve onları hatırlıyorlar, yardım ediyorlar. Bazı insanlar da sağlık için veya güzellik için diyet yapıyorlar. Yani bir çeşit oruç tutuyorlar.

örneğin/ mesela – например, **nefes almak** – дышать, **düğün** – свадьба, **doğum günü** – день рождения

misafir – гость, **ikram etmek** – угощать, **zengin** – богатый, **aşçı** – повар, **saray** – дворец, **pişirmek** – готовить, **din** – религия, **ibadet** – молитва, богослужение, **oruç tutmak** – держать пост, поститься, **anlamak** – понимать, **hatırlamak** – вспоминать, **çeşit** – вид

Pastane

İngiltere’de 10 yaşında bir erkek çocuk pastaneye girdi. Çok kalabalıktı ve sırasını beklemeye başladı. Garson kız tek başına çalışıyordu. Sıra çocuğa geldi.

Garson sordu:

- *Ne istiyorsunuz?*
- *Çikolatalı pasta ne kadar?*
- *50 sent.*

Çocuk cebinden paralarını çıkardı ve saymaya başladı. Tam elli senti vardı.

- *Peki, bu dondurma ne kadar?*
- *35 sent.*

Garson yalnızdı ve çok müşteri vardı, daha fazla beklemek istemedi. Çocuk bir dondurma istedi ve garson dondurmayı verdi. Yarım saat sonra çocuk dondurmayı yedi ve gitti. Garson masayı toplamak için geldi, çocuğun bıraktığı 15 sent bahşişi gördü ve gözleri doldu.

pastane— кондитерская, **sıra** – очередь, **kalabalık** – толпа, скопление народа, **beklemek** - ждать

başlamak – начинать, **tek başına** – один, единственный, сам по себе, **cep** – карман, **çıkarmak** – доставать, **saymak** – считать, **dondurma** – мороженое, **yalnız** – одинокий, один, единственный, **müşteri** – клиент, **masa toplamak** – убирать со стола, **bahşiş** – чаевые, **gözleri dolmak** –быть тронутым.

Sıcak ekmek

Gürsulu Kasabasında «Kendinden Yana Halime» adında bir kadın yaşırdı. Halime Kadın gerçekten çok bencildi. Her konuda yalnız kendi çıkarlarını gözetirdi. Kasabada şenlik, düğün, ölüm, doğum gibi olaylar olunca, evinden çıkmazdı. Hiç kimsenin acısını ve sevincini paylaşmak istemezdi. Kendinden ve tek oğlundan başka hiç kimseyi sevmeydi. Çevresindekiler de onu sevmiyorlardı.

Oğlu Ahmet aslında iyi yürekli, sevecen bir çocuktur. Ama anası, onun insanları sevmesine izin vermiyordu. Öğütleriyle oğlunun sevmeyi, acıyı, yardımlaşma duygularını sürekli baltalıyordu.

Halime Kadın’ın en değerli varlığı oğluydu. Ona toz kondurmazdı. Okulda ya da sokakta Ahmet’e sataşmaya kalkışanlara, elinde odunla saldırırdı. Bu nedenle oğlancığın tek bir arkadaşı yoktu. Babası, Ahmet küçükken ölmüştü. Anası ona, hem babalık, hem analık, hem de arkadaşlık ediyordu.

Böylece yıllar geçti. Ahmet askere çağrıldı. İşte o zaman Halime Kadın’ın dünyası karardı. Ahmet askere gittikten sonra, iyice içine kapandı. Ona acıyarak hatırını sormaya kalkışanları bile karşısından kovuyordu.

Evinin işi bitince pencerenin önüne oturuyordu. Gözlerini yola dikip oğlunu düşünmeye koyuluyordu.

Ahmet sık sık mektup yazıyordu. Son mektubunda: «Askerlikte altı ayı doldurunca, bir-kaç günlüğüne izin verecekler, seni görmeye geleceğim.» diyordu.

Halime Kadın artık gece gündüz oğlunu bekler oldu.

Salı günleri kasabada pazar kurulurdu. Pazar günleri, bazı yoksul köylüler, kasabaya dilenmeye gelirlerdi. Halime Kadın yaşamı süresince hiç kimseye yardımında bulunmamıştı. Ayrıca dilencileri hiç sevmezdi.

Bir salı, Halime Kadın pazardan dönüyordu, kapısının önünde yaşlı bir dilenciye rastladı. Yoksul köylü içinin kazındığını, dizlerinin titrediğini söyleyerek biraz yiyecek istedi. Sözlerini, «Tanrı sevdiğine kavuştursun.» duasıyla bitirdi.

Dilencinin duası, Halime Kadın'ın yüreğini yumuşatmış olacak ki, adamı kovmadı. İçeri girip birkaç dilim kuru ekmekle ceviz kadar peynir getirdi. Dilenci, onları oracıkta oturup yedi. Sonra da dua ederek çekip gitti.

Halime Kadın'ın sabirsizliği giderek artıyordu. Artık geceleri de götüne uyku girmez oldu. Sürekli olarak pencerenin önünde oturuyor, özlemle oğlunun yolunu gözlüyordu. Her gün, «Dün gelmedi, ama bugün kesinlikle gelir.» diye avutuyordu kendini.

Aradan bir hafta geçti. Halime Kadın salı sabahı erkenden kalktı. Hamur yoğurup ekmek yaptı. «Oğlum taze ev ekmeğini çok sever. Bugün kesinlikle gelecek,» diyerek evin içinde oradan oraya koşuşturuyordu.

Tam fırından ekmekleri çıkarıyordu, kapı çalındı. Halime Kadın sevinçle fırın küreğini yere atıp, «Oğlum, oğlum!» diye bağırdı. Kapıya koştu, sürgüyü açarken yüreği göğsünden fırlayacakmış gibi çırpınıyordu. Karşısında yaşlı dilenciye görünce, kanı beynine sıçradı. Öyle bir öfkeleni, öyle bir kızdı ki!...

Dilenci:

- Bir dilim yiyecek ekmek isteyecektim, diye boynunu bükte.

Halime Kadın çılgın gibi içeriye koştu. Fırından çıkan sıcak ekmeklerden birini ikiye böldü. Arasına biraz yağ sürdü. Yağın üstüne bir tutam fare zehiri ekti. «Bundan sonra bir daha kapımı çalamazsın!» diye homurdanarak kapıya gitti. Ekmeği dilenciye verdi.

Yaşlı adam sıcak ekmeğe pek sevindi. Halime Kadın'a dua ederek oradan ayrıldı. Köyünün yolunu tuttu. Hava karlı ve soğuktu. Bir ayak önce köye ulaşmak için adımlarını sıklaştırdı. Kasabadan epey uzaklaşmıştı ki, karşısına bir asker çıktı. Birbirlerini selamladılar.

Asker:

- Biraz geride otobüs bozuldu. Yolcular onarılmasını bekliyorlar. Ben bir ayak önce evime ve beni özlemle bekleyen anama ulaşmak için onlardan ayrıldım. Epey yürüdüm. Karnım acıktı. Dizlerimin gücü kesildi deyince, dilenci torbasındaki taze ekmeği çıkardı:

- Sen vatan bekçisisin. Yiyeceğimi son lokmasına kadar sana vermekten sevinç duyuyum. Al, bununla karnını doyur, dedi.

Açlıktan güçsüz düşen asker, hemen ekmeği yemeye girişti.

Ertesi sabah, güneş, doğarken Halime Kadın' ın kapısı çalındı. Halime Kadın, bu gelen oğlumdur. Dilenci bir daha gelmeyeceğine göre, diye aklından geçirerek coşkuyla kapıya koştu.

Gelen jandarmaydı. Acı haberi bir solukta Halime Kadın'a duyurdu.

- Oğlun, kasaba yolunda ölü bulundu. Neden öldüğünü henüz anlayamadık.

Sevgili okuyucularım, «Sıcak Ekmek» yüzlerce yıldan beri Anadolu'da anlatılıyor.

Ben de öyküyü çocukluğumda yaşlı bir masal anasından dinlemiştim.

O her zaman bu öyküyü şöyle bir öğütlerle bitirirdi:

Kendinize yapılmasını istemediğiniz bir şeyi, başkalarına yapmayın.

- Sen vatan bekçisisin. Yiyeceğimi son lokmasına kadar sana vermekten sevinç duyarım. Al, bununla karnını doyur, dedi.

Açlıktan güçsüz düşen asker, hemen ekmeği yemeye girişti.

Ertesi sabah, güneş, doğarken Halime Kadın' ın kapısı çalındı. Halime Kadın, bu gelen oğlumdur. Dilenci bir daha gelmeyeceğine göre, diye aklından geçirerek coşkuyla kapıya koştu.

Gelen jandarmaydı. Acı haberi bir solukta Halime Kadın'a duyurdu.

- Oğlun, kasaba yolunda ölü bulundu. Neden öldüğünü henüz anlayamadık.

Sevgili okuyucularım, «Sıcak Ekmek» yüzlerce yıldan beri Anadolu'da anlatılıyor.

Ben de öyküyü çocukluğumda yaşlı bir masal anasından dinlemiştim.

O her zaman bu öyküyü şöyle bir öğütlerle bitirirdi:

Kendinize yapılmasını istemediğiniz bir şeyi, başkalarına yapmayın.

Словарь к тексту

açlık – голод, **adımlarını sıklaştırmak** - ускорить шаги

artmak - увеличиваться, возрастать, **avutmak** - утешать, уговаривать,

baltalamak - рубить топором, подрывать, **bekçi** – сторож, **bencil** – эгоист, **(-a,**

-e) bölmek - делить на, **coşku** – воодушевление, **coşku** - округ, район, **çılgın** –

сумасшедший, **çırpınmak** - трепетать, трепыхать, биться **(o cerpöce)**, **dan, den**

başka - кроме кого-либо, **dilenci** - нищий, попрошайка, **dilim** - кусок, кусочек,

dua etmek – молиться, **dua** – молитва, **düğün** – свадьба, **ekmek** – посыпать,

epey – достаточно, **fare** – мышь, **fırın** – печь, **fırlamak** – вылетать. **gece**

gündüz - день и ночь, днем и ночью, **(-a, -y) girişmek** - приняться что-либо

делать, **gözlerini yola dikmek** - выставить на дорогу

güç – силы, **henüz** - пока не, пока что не **(при глаголе в отриц. форме)**, **iyi**

yürekli – добросердечный, **karnım açıktı** - я проголодался, **(досл. мой живот**

голоден), **kasaba** - поселок, городок, **kavuşturmak** – соединять, **kovmak** –

прогонять, **koyulmak** - (д.п) приниматься за что-либо, **kürek** – лопата,

lokma – кусок, **masal** – сказка, **öfke** - приходить в гнев, ярость, **öğüf** - совет,

наставление, **ölüm** – смерть, **özlem** - грусть, тоска, **paylaşmak** - разделять

(какое-либо чувство), **rastlamak** - встречать / встретить, **sürgü** - задвижка

засова, **sürmek** - длиться, продолжаться

şen – веселье, **tanrı** – бог, **tanrı sevdiğine kavuştursun!** - пусть бог соединит

тебя с тем, кого ты любишь!, **tor kondurmamak** - сдувать пылинки с кого-

либо, оберегать, **torba** – сумка, **tutam** – щепотка, **ulaşmak** - достигать,

доходить до какого-либо места

uyku – сон, **yağ** – масло, **yalnız kendi çıkarlarına gözetirmek** - преследовать только свои интересы
yoksul - бедный, терпящий нужду, **yumuşamak** – смягчаться, **yürek** - сердце, **zehir** – яд.

Eve dönüş

Adamın biri, bir cumartesi gecesini evine dönüyormuş. Birden 15-16 yaşlarında sevimli bir kızın yolun kenarında otostop yaptığını görmüş. Adamın da aynı yaşlarda iki kızı varmış. Hemen arabayı kızın yanına yanaştırmış, "Gece yarısı böyle ıssız bir yerde ne yapıyorsunuz Allah aşkına? Bu saatte otostop mu yapılır?" demiş.

Kız, "Uzun hikaye. Rica etsem beni evime götürür müsünüz? Buraya çok yakın. Bu iyiliğinizi ömür boyu unutmam" diyerek arka koltuğa oturmuş. Kızın üzerinde cicili bicili, hoş bir elbise varmış. Evinin adresini vermiş.

Gerçekten de yakınmış ev. Adam eve vardığında önünde durmuş, "İşte geldik küçük hanım" diyerek arka koltuğa dönmüş ama arkada hiç kimse yokmuş. Gözlerine inanamamış tabi. Hemen arabasından inip evin kapısını çalmış.

Beyaz saçlı, çok yorgun görünen yaşlı bir kadın açmış kapıyı. Adam heyecanla, "Bana inanmayacaksınız ama yoldan küçük bir kız aldım. Bana buranın adresini verdi ama tam geldiğimizde..." Yaşlı kadın adamı susturmuş, "Biliyorum, biliyorum" demiş, "Sonra da ortadan kayboldu değil mi? Bu başımıza ilk defa gelmiyor. Her cumartesi akşamı aynı şey olur..."

"Meğer kız bir cumartesi gecesini diskodan dönerken trafik kazası geçirmiş ve oracıkta ölmüş. Şimdi her cumartesi gecesini kazada öldüğü yerden otostop yapıp evine gelmek istiyormuş ama bunu bugüne kadar başaramamış. Kadın bunları anlatırken adamın gözü piyanonun üzerindeki kızın fotoğrafına ilişmiş. Evet, kız aynı kızmış ve üzerinde de aynı elbise varmış.

yanaştırmak - приближаться

cicili bicili - разукрашенный, разноцветный

susturmak - прервать на полуслове

ortadan kaybolmak - исчезнуть

ilişmek - зацепиться (зд. глазами)

Топкапы sarayı müzesi

Топкапы Сарayıнын inşa edilmesi Fatih Sultan Mehmet zamanında, 1465 yılında başlamış, 1478 yılında ilk kısımları bitirilmiştir. I. Süleyman zamanında (1520 - 1566) sultanların ikametgahı olarak kullanılmaya başlanmıştır ve bu 1855 yılına kadar devam etmiştir.

Saray 700 000 m² alana yayılmaktadır. Topkapı Sarayıнын inşasında, değişik tarih dönemlerinde, köşkler ve binalar yapıldığı için, bunların zamanın tesiri altında kaldığını bellidir. Sarayın giriş kapılarının en önemlileri Bab-ı Hümayun, Bab-ı Selam ve Bab-ı Saadettir. Topkapı Sarayı Müzesi'nin bugünkü esas giriş kapısı Bab-ı Selamdır. Müzede padişahlara yabancı devletler tarafından gönderilmiş olan

hediyeler, elmaslar, takı olarak da küpeler, yüzükler, broşlar gibi değerli eşyalar gösterilmektedir. Bundan başka eski silahlar, giysiler ve kıymetli taş koleksiyonları da dikkate değer. Zümrütlerin en büyüğü 3 kg 260 gramdır. Silah koleksiyonunda ise çeşitli kılıçlar, bıçaklar, tabancalar v.s. sergilenmektedir.

Словарик:

saray	дворец
inşa etmek	строить
ikametgâh	резиденция
devam etmek	продолжать
saha, alan	поверхность, площадь
yayılmak	находящийся
değişik	разное
dönem	период
tesir	влияние
mimar	архитектор
mimarlık	архитектура
önemli	важный
kıymetli taşlar,	драгоценные камни
mücevherat	
kılıç	сабля, шашка

TANIŞMA

Temel ile Cemal bir gün lüks bir otelin lobisinde çok güzel bir kadın görürler. Temel der ki, «Cemal, ben gidip bu kadınla bir konuşayım, belki akşam yemeğini beraber yeriz...»

Temel yaklaşır kadına, sorar:

- Benimle bir akşam yemeği yer misiniz?
- Bahse girerim şu kapıdaki Mercedes sizin değil.
- Hayır, değil.
- Bankada da sizin bir hesabınız yoktur?
- Hayır, yok.
- Karadeniz kıyılarında 2 katlı villan da yoktur?
- Hayır, yok.
- O zaman ne duruyorsun karşımda?

Temel'in morali bozulur ve Cemal'in yanına döner.

- Cemal, benim kırmızı Lamborgini sana versem, Mercedesini bana verir misin?
- Veririm, Temelcim.
- Bir telefon etsem kendi bankamdan bana bir hesap açarlar mı?
- Açarlar, Temelcim... Sen bankanın sahibisin...
- Tamam, o da kolay da, ama babam üçüncü katı yıkmama izin vermez!!!

belki – может быть
yaklaşmak - приближаться
bahse girmek – держать пари, спорить
Karadeniz kıyılarında – на берегу Черного моря
durmak - стоять
karşında – напротив
morali bozmak – портиться (о настроении)
sahip - владелец
yıkma – сносить, разрушать
izin vermek – разрешать, давать разрешение

Son ümit

Nasreddin Hoca merhumun biricik varlığı olan sevgili eşeği bir gün kaybolmuş. Kendi mi başını alıp bir yere gitmiş, yoksa hayvanı biri mi aşırmış, bilmiyor. Tabii şuna buna soruşturmaya, aramaya koyulmuş. Kirlara doğru açılmış. Bir taraftan da bir türkü söylemeğe başlamış. Böylece dolaşp dururken bir tanıdığına rastlar.

Tanıdığı:

— Hoca, böyle türkü çağıra çağıra nereye gidiyorsun? diye sorar.

Hoca merhum da eşeğini kaybettiğini, onu aramakta olduğunu söyler. Ahbabı:

— Bu ne iştir Hoca Efendi? Benim bildiğim, insan eşeğini kaybetti mi, feryat eder, ağlar, dövünür. Sen ise türkü söylüyorsun!

Hoca, kendisine önündeki tepeyi gösterir.

— Bir ümidim şu dağın ardında kaldı. Eşeyimi orada da bulamazsam o zaman siz dinleyin bendeki feryadı! cevabını verir.

Hoca'ya oynanan oyun

Nasreddin Hoca'nın eşeği ölür. Tabii yeni bir eşek alması gerekir. Şimdi otomobile alışan bir kimse nasıl yayan gezemezse, eskiden de eşeğe, katıra alışan bir kimse, eşeksiz olamazdı. Merhum Hoca da bunlardan biri olduğundan yeni bir eşek almak üzere çarşıya gider.

Bakar, biri eşeğini satıyor. Gözden geçirir, hayvanı beğenir. Pazarlıkta da uyuşurlar, böylece eşeği satın alır. İpinden çekerek evinin yolunu tutar.

Durumu gözden kaçırmayan iki külhanbeyi. Hoca'ya bir oyun oynamaya karar vererek aralarında sözleşirler. Hoca'nın peşine düşerler. Biri eşeğin boynundaki ipi Hoca'ya sezdirmeden kendi boynuna bağlar. Diğer de eşeği aldığı gibi yeniden satmak üzere pazarın yolunu tutar.

Hoca, tam evinin önüne gelince, bir de bakar ki eşek kaybolmuş. Yerinde bir genç var.

— Kimsin sen? diye sorar. Külhanbeyi boynunu бүker:

— Ah, hiç sorma Hoca Efendi, der. Geçenlerde annemin kalbini kırarak bir eşeklik yaptım. Annem de bana: «İnşallah eşek olursun!» diye inkisar etti. Hemen insanlıktan çıkarak eşek haline geldim. Şimdi öyle sanıyorum ki, annem hasretime

dayanamayarak inkisarını geri aldı. Ben de yeniden insan haline geldim. Bunda şüphe yok ki kerametli varlığınızın da tesiri olmalı!

Hoca, bu durum karşısında gencin boynundaki ipi çözer:

— Peki, git de, bir daha annenin gönlünü kırma! der.

Ertesi sabah yine bir yerden bir para uydurur. Pazara giderek yeni bir eşek aramağa başlar.

Bir de ne görsün? Dün aldığı eşek yine satılmıyor mu?

Hemen eşeğe yaklaşır, kulağına eğilir:

— Seni gidi çapkın! der. Annene karşı yine nasıl bir eşeklik yaptın?

Dondurma

Dün gibi hatırlıyorum; çocukken dondurma yemek için yazı bekliyorduk. Yazın dondurmacılar üç tekerlekli dondurma arabalarıyla sokaklarda geziyor, “Kaar, buuz, dondurrrmaaa!” diye bağırarak dondurma satıyorlardı. Dondurmacının sesini duyan çocuklar neşeyle sokağa fırlıyordu, ama sokaktaki bazı çocuklar da eve koşuyordu. Hayır dondurmacıdan korkup kaçmıyorlardı, annelerinden dondurma parası almak için eve koşuyordular. Dondurmacılar “Kar, buz dondurma” diye bağırıyordular, çünkü o zamanlar dondurma karla yapılıyordu. Karcılar vardı. Hiç böyle bir meslek duydunuz mu? Bence genç nesil duymamıştır. Karcılar yüksek dağlarda kuyular açıyordular ve kışın bu kuyuları karla doldurup üstünü kapatıyorlar ve yazın eşek veya atlarla bu kuyulardaki karları şehre indirip dondurmacılara satıyorlardı. Dondurmacılar da bu karı kullanarak dondurma yapıyorlardı. Sütlü dondurma, vişneli dondurma, limonlu dondurma. Çocuklar bu dondurmaları büyük bir iştahla yiyordu.

Zaman geçti, geçti. Dondurma değişti. Teknolojiyle birlikte dondurmadan kar çıktı.

Karcılık mesleği de öldü. Siz kışın kar yediniz mi? Eskiden kışın temiz kar toplanıp eve getiriliyor, şeker veya çeşitli meyveler rendelenip karıştırılarak yeniyordu.

Zaman geçti ve bugünkü dondurma teknolojisi çıktı. Dondurma dükkanları açıldı.

Bu dükkanlar pastane gibi dizayn ediliyordu ama yazın dondurma, kışın sahlepe ve baklava satıyorlardı. Derken dondurma fabrikaları kurulmaya başlandı. Bir, iki, üç fabrika. Sonra başka fabrikalar. Şimdi büyük bir sektör olan dondurma imalat sektörü reklamlar yaparak “Kışında dondurma yiyebilirsiniz” diyerek kışın insanlara dondurma yeme alışkanlığını kazandırdı. Şimdilerde kışın sıcak evlerimizde oturuyoruz ve dondurma yiyoruz.

Dondurma ilk olarak ne zaman, kimler tarafından yapıldı? İlk olarak üç bin yıl önce Çinliler tarafından üretildi. Çinliler insanlığa çok icatlar verdiler.

İlk ticari dondurma fabrikası İngiltere’de İngilizler tarafından kurulmuş ve dondurma sektörü gelişmiş. İngiltere’den Avrupa’ya, Avrupa’dan da bize gelmiş.

Sağlıklı beslenmemiz için vücudumuz neler ister nelere ihtiyaç duyar; vücudumuz protein, karbonhidrat, yağ, vitamin ve minerallere ihtiyaç duyar. Dondurma

beslenme için çok zengin bir yiyecektir. Dondurmada protein, karbonhidrat, yağ, A, B, C, D, E grubu vitaminler ve demir, kalsiyum, fosfor, magnezyum, potasyum, çinko gibi mineraller vardır. Dondurma bir süt ürünüdür, çocukların sağlıklı beslenmesine yardım eder.

Tarihi çok eski olan dondurma Hititler tarafından her hastalık için ilaç olarak kullanılıyormuş.

nesil – поколение, **kuyu** – колодец, **iştah** – аппетит, **rendelemek** - тереть на терке, **sahlep** - турецкий горячий молочный напиток, **imalat** – производство, **alışkanlık** – привычка, **üretmek** – производить, **icat** – изобретение, **ticari** - торговый, коммерческий, **demir** – железо, **potasyum** – калий, **çinko** – цинк, **Hititler** – хетты.

Диалоги.

Диалог 1.

-günaydın!
-günaydın!
-nasılsınız?
-iyiyim teşekkür ederim. Siz nasılsınız?
-ben de iyiyim çok sağol.
-bu sabah deniz çok güzel,değil mi?
-evet.ama soğuk, değil mi?
-hayır soğuk değil,ama hava soğuk.
-evet iyi günler!
-hadi,görüşürüz!

Диалог 2.

-günaydın.buyrun efendim.
-günaydın.üzüm var mi?
-var efendim.
-bir kilo lütfen.
-peki.
-kaç lira?
-bir kilo sekiz yüz lira
-buyrun, teşekkür ederim.
-iyi günler!
-iyi günler!

Диалог 3.

-dün ne yaptınız?
-müzeye gittik.müzede çok ilginç şeyler gördük.
-müze büyük mü?

- hayır, çok büyük değil.biz hepsini iki saate gördük.müzenin yanında küçük bir dükkan var.arkadaşlarım oradan hediyelik eşya aldı, ama ben almadım, çünkü fazla param yoktu.
- nerde yemek yediniz?
- müzenin arkasında bir lokanta bulduk.yemekleri çok lezzetli.peki, siz ne yaptınız?
- biz denize girdik, kumda oturduk, güneş banyosu yaptık.

Диалог 4.

- alo, Ayşe sen misin?
- merhaba Ahmet,nasılsın?
- teşekkür ederim, iyiyim.ya sen?
- ben de iyiyim.
- ayşe, yarın motor gezisine gidiyoruz.geliyorsun, değil mi?
- tabii geliyorum, ama motor kaçta kalkıyor?
- sabah onda büyük otel'in önünden kalkıyor?öğle yemeğini küçük bir koyda yedikten sonra üç saat kadar bu koyda kalıyoruz, denize giriyoruz.çayimizi da orda içtikten sonra büyük otel'e dönüyoruz.
- serpil'le cengiz de geliyor mu?
- elbette.
- peki, nerde buluşuyoruz?
- saat dokuzda otelde buluşuyoruz, önce kahvaltı ediyoruz.
- anlaştık.ben de saat dokuzda oradayım.
- tamam, görüşürüz!
- çok güzel.

диалог 5.

- iyi akşamlar!
- iyi akşamlar!buyrun efendim.
- boş odanız var mı?
- bu akşam için mi?
- evet.
- kaç kişilik bir oda?
- iki kişilik lütfen.
- kaç gün kalacaksınız?
- şimdilik üç gün.
- üç gece için odamız yok, maalesef, ancak iki gece için banyolu ve güzel bir odamız var.üçüncü gece için size başka bir oda verelim.
- bu odalar deniz tarafında mı?
- birinci oda bahçe tarafında, ikinci oda denize bakıyor.
- bahçe tarafı gürültülü mü?
- hayır, bahçemiz çok büyük, otelin giriş yolu binadan uzakta.bahçeye bakan odalarımız daha ucuz.
- gecesi ne kadar?

- iki kişi doksan bin lira.deniz tarafındaki odanın gecesı yüz on lira.buba kdv(katma değeri vergisi) dahil.
- kahvalti dahil mi?
- hayır, kahvalti hariç.kahvalti bir kişi için iki bin beş yüz lira.
- peki, üç gün burada kalalım.
- pasaportunuzu veya kimliđinizi varir misin?
- buyurun.
- teşekkürler.

Диалог 6.

- affedersiniz, ankara'ya giden otobüs nereden kalkıyor?
- ankara'ya bir saat içinde iki otobüs var, biri bursa üzerinden, biri bolu üzerinden.sizinki hangisi?
- benimki bolu üzerinden olan.
- bolu üzerinden gidecek otobüs řu binanın yanından kalkıyor.biraz sonra gelir.
- teşekkür ederim.

Диалог 7.

- pasaportunuz lütfen.
- buyurun.
- türkiye'de ne kadar kalacaksınız?
- üç hafta kadar.
- hangi bavullar sizin?
- bu siyah bavul.
- gümrük ödememiz gereken bir şey var mı?
- yok.
- bavulunuzu açar misiniz lütfen?
- peki, bir saniye, anahtarı bulayım...buyrun bakın.
- ne çok gömlek böyle!üç hafta için biraz fazla, değil mi?hem bunlar daha paketlerinde.
- üç hafta kalacağım için ancak yeter.hem de üç dört tanesini evinde kalacağım arkadaşşıma vereceğim.
- bunlar hepsi aynı beden ama.
- arkadaşıma sordum, mektupta yazdığına göre aynı numarayı giyiyormuşuz.bu bebeği de arkadaşşımin kızına aldım.gelecek hafta dağum günü var, altı yaşında olacak.

Диалог 8.

- mehmet, biz şimdi neredeyiz?
- dersanedeyiz.
- dersane büyük mü küçük mü?
- efendim?

- dersane büyük mü?
- büyük ve geniştir.
- şu nedir?

Диалог 9.

- selam nasilsin?
- iyiyim ya sen?
- mersi ben de iyiyim.nereye gidiyorsun?
- ben mi?
- sen ya!
- enstitüye.
- okuyorsun, demek?
- okumaya başlıyorum.
- ne öğreniyorsun?
- türkçe.
- ya kemal?o da mi okuyor?
- tabi ya! Arapça öğreniyor o.
- ilk ders kaçta başlıyor?
- dokuzda.
- bugün türkçe var mi?
- var ya!
- kaç saat?
- iki saat.
- bu derslerde ne yapıyorsunuz?
- okuyoruz, konuşuyoruz, çeviriyoruz.
- türkçeden mi çeviriyorsunuz?
- türkçeden de , rusçadan da.
- sen teneffüslerde ne yapıyorsun?
- kütüphaneye gidiyorum.
- orda ne okuyorsun?
- gazete.
- dersler kaçta bitiyor?
- üçte.
- sonra eve mi dönüyorsun?
- evet.
- yazitahtasıdır o.
- ya şu?
- o da dolap.
- dolapta neler var?
- orda kitap var.
- çok mu?
- çok.
- defter kalem yok mu?
- yok.

- özlem de buradadır, değil mi?
- bugün özlem yoktur.hastadır o.
- peki...şimdi dersanede kaç kişi var?
- bir dakika efendim...bir iki..üç..
- dersanede üç öğrenci var.

3. Перечень компетенций и индикаторов их достижения, описание критериев оценивания компетенций представляются в таблице

Код компетенции, индикаторы достижения компетенции (ИДК)	Уровни освоения компетенций			
	Продвинутый	Базовый	Пороговый	Не освоены компетенции
	«отлично»	«хорошо»	«удовлетворительно»	«неудовлетворительно»
	«зачтено»			«не зачтено»
УК-2				
УК-4				
ОПК-4				

8. УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ И ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)

8.1. Перечень основной учебной литературы

1. Muharrem Ergin Üniversiteler için Türk dili. İstanbul 1994. Sayfa
2. Mustafa Özkan, Hatice Tören, Osman Esin Yüksek öğretimde Türk dili Yazılı ve sözlü Anlatım. Filiz kitabevi İstanbul 2013. sayfa
3. Mustafa Özkan Türkiye Türkçesi (Kelime Çözümlemeli). İstanbul 2013. 328 sayfa.
4. Tuncay Öztürk Lale Türkçe. Ders Kitabı 1. Üsküdar – İstanbul. 2011. 165 sayfa.
5. Baher Gürer İlköğretim Türkçe 6. – İstanbul 1994.
6. Ahmet Cevdet Paşa Faidei Bilgiler. Fatih— İstanbul 1995.
7. Türk kütüphanegüler derneği bülteni 1967 2.Sayı.
8. Abdullah Süvendi Hak sözün ve sıkaları Fatih- İstanbul 1995. 1-8 тома.
9. İbrahim Okçu Güzel Türkçemiz 1. – İstanbul.
10. Nurer Uğlu Türk Dili ve edebiyatı -3. Çağaloğlu - İstanbul.
11. Fevziye Abdullah Tansel Edebiyat – kompozisyon ilmi araştırma ve metodları –İstanbul 1983.
12. Nurettinkoç – Mehmet Hengirmen Türkçe öğreniyoruz 1. Ankara 1992.

8.2. Перечень дополнительной учебной литературы

б) разговорники:

1. Русско-түрөкчө сөз сөзү Гаджиев Э.Н., Кадыров Р.С. халипаева И.А., Ялчын М.С. Махачкала 2003г.
2. Русско-түрөкчө сөз сөзү Мамед-Заде Джалал Махачкала 1992.
3. Русско-түрөкчө сөз сөзү Тыщенко И.А. Махачкала 1992.

в) сөз сөзү:

1. Магазаник Д.А., М.С. Михайлов Русско – түрөкчө сөз сөзү М.:1946.
2. Е.И.Ларионова, А.Т.Мозлоев Современный Түрөкчө-Русский общественно политический сөз сөзү. Modern Türkçe – Rusça Sosyo – Politik sözlüğü. Москва: ЗАО №Печатный дом «Канань» 2012. 384с.
3. Мустафаев Э.М., В.Г.Щербинин Русско-түрөкчө сөз сөзү, Москва: «Русский язык», 1995.
4. Е.М.Mustafayev, L.N.Starostov Büyük Türkçe – Rusça sözlük. İstanbul 1994.
5. Türkçe sözlük. Türk dili ve edebiyatı. Dergah Yayınları İstanbul. 1992. 572 sayfa.

г) kaynaklar:

1. Baher Gürer İlköğretim Türkçe 6. – İstanbul 1994.
2. Ahmet Cevdet Paşa Faideli Bilgiler. Fatih— İstanbul 1995.
3. Türk kütüphanegüler derneği bülteni 1967 2.Sayı.
4. Abdullah Süvendi Hak sözün ve sıkları Fatih- İstanbul 1995. 1-8 тома.
5. İbrahim Okçu Güzel Türkçemiz 1. – İstanbul.
6. Nurer Uğlu Türk Dili ve edebiyatı -3. Çağaloğlu - İstanbul.
7. Fevziye Abdullah Tansel Edebiyat – kompozisyon ilmi araştırma ve metodları – İstanbul 1983.
8. Nurettinkoç – Mehmet Hengirmen Türkçe öğreniyoruz 1. Ankara 1992.
9. Gülden Sağol Yüksekaya (2) başkasıTürk dili kitabı. İstanbul 2010. 320 sayfa.
10. Mine Mengi Eski Türk edebiyatı tarihi. Kızılay - Ankara, 1995, 153 sayfa.
11. Muhittin Bilgin Anlamdan anlatıma Türkçemiz Basımevi - Ankara, 2000 yıl, 658 sayfa.
12. İmla kılavuzu Türk tarih kurumu basım evi. Ankara. 1993. 348 sayfa.
13. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe1. Öğretmen Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2004.160 sayfa.
14. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe1. Öğretmen Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2005. 83 sayfa.
15. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe1. Çalışma Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2004. 99 sayfa.
16. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe2. Ders Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2004. 136 sayfa.
17. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe2. Dil Bilgisi. Üsküdar – İstanbul. 2004. 127 sayfa.
18. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe2. Seyir Dünyası. Ders Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2005. 69 sayfa.
19. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe2. Seyir Dünyası. Öğretmen Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2005. 86 sayfa.

20. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe2. Çalışma Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2004. 99 sayfa.
21. Tuncay Öztürk Gökkuşığı Türkçe21. Öğretmen Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2004. 165 sayfa.
22. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 3. Alıştırma Kitabı. Üsküdar – İstanbul. 2000. 100 sayfa.
23. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 3. Ders Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 168sayfa.
24. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 3. Öğretmen Kitabı. Üsküdar – İstanbul. Mart 2008. 152sayfa.
25. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 4. Alıştırma Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 100 sayfa.
26. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 4. Öğretmen Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 143 sayfa.
27. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 4. Ders Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 168sayfa.
28. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 5. Öğretmen Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 125sayfa.
29. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 5. Ders Kitabı. Acıbadem – İstanbul. 2000. 125sayfa.
30. Tuncay Öztürk Adım Adım Türkçe 6. Öğretmen Kitabı. Acıbadem – İstanbul. Ağustos 2003. 125sayfa.
31. Ömer Faruk Eren Samanyolu Türkçe. Öğretmen ve Çalışma Kitabı 1. Üsküdar - İstanbul. 2004. 85 sayfa.
32. Sezgin Akçay, Tuncay Öztürk Samanyolu Türkçe. Öğretmen ve Çalışma Kitabı 2. Üsküdar - İstanbul. 2005. 103 sayfa.
33. Sezgin Akçay, Tuncay Öztürk Samanyolu Türkçe 3. Öğretmen ve Çalışma Kitabı 3. Üsküdar - İstanbul. 2005. 123sayfa.
34. Sezgin Akçay, Tuncay Öztürk Samanyolu Türkçe 3. Ders Kitabı 3. Acıbadem - İstanbul. 2005. 101sayfa.
35. Ömer Faruk Eren Samanyolu Türkçe. Öğretmen ve Çalışma Kitabı 2. Üsküdar - İstanbul. 2005. 103 sayfa.
36. Tuncay Öztürk Ebru Türkçe. Öğretmen Kitabı 1. Acıbadem – İstanbul. 2004. 88 sayfa.
37. Tuncay Öztürk Ebru Türkçe. Ders Kitabı 2. Üsküdar – İstanbul. 2004. 64sayfa.
38. Tuncay Öztürk Ebru Türkçe. Öğretmen Kitabı 2. Üsküdar – İstanbul. 2004. 88 sayfa.
39. Tuncay Öztürk Ebru Kelimeler dünyası. Kelime Kitabı. Üsküdar – İstanbul. Haziran 2006. 112 sayfa.
40. Газеты Hürriyet, Milliyet, Zaman.
41. Дудина Л.Н. Турецкий язык: практический курс. – М.: КомКнига, 2005.
42. Желобцов Ф.Ф., Желобцова А.Ф. Русско-турецкий бизнес-словарь. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2006.

43. Казакова Т.А. Практические основы перевода. – СПб.: Лениздат; Издательство «Союз», 2002.
44. Кузнецов П.И. Учебник турецкого языка. Завершающий курс. – М.: ИД «Муравей-Гайд», 2000.
45. Кузнецов П.И. Учебник турецкого языка. Начальный курс. – М.: ИД «Муравей-Гайд», 2000.
46. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). – М.-СПб., 2002.
47. Чевик Ш. Повседневный турецкий язык. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2005. (с аудиоприложением)

Письменная практика:

1. Güzel Türkçemiz 2. Yeni öğrenenler için.
2. Beşir Göğüş Türkçe 3. İskitler-Ankara 1992. 150sayfa.
3. Gürkan Vural Türkçe'ye Doğru 2. Üsküdar – İstanbul. Ağustos 1996. 156sayfa.

Домашнее чтение:

1. Mustafa Pala Bir yaz hatırası Üsküdar– İstanbul, 2006. 52sayfa.
2. Mehmet Uyar Duvardaki sır Üsküdar – İstanbul, Ağustos 2007. 64sayfa.
3. Peyami Safa Mezarlıktaki hayalet. Üsküdar – İstanbul, Ağustos 2007. 64sayfa.
4. Tuncay Öztürk Çevreci gençler Üsküdar – İstanbul, Ağustos 2007. 40sayfa.
5. Tuncay Öztürk Nasreddin Hoca Fıkraları Üsküdar – İstanbul, Ağustos 2007. 63sayfa.
6. Turgay Evren Acı Haber Okuma kitapları seresi. Üsküdar – İstanbul, Ağustos 2007. 40sayfa.

Электронные ресурсы:

1. www.mikrosanmak.com
2. www.isggm.calisma.gov.tr/forum/topic.asp?TOPIC_ID=2428
3. www.malimusavir.org/?sayfa=yazarde&id=12
4. <http://www.russianlaw.net/new/new.htm>
5. <http://www.anayasa.gov.tr/general/icerikler.asp?contID=362&menuID=58&curID=59&menuID=58&curID=97>
6. <http://bportal.ru/invest/article.asp?type=analytic&id=373>
7. <http://cpa.atilim.edu.tr/tr/ogo-tr.htm>
8. <http://www.bbc.co.uk/turkish/>
9. <http://www.bbc.co.uk/turkish/indepth/>

9. МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Для осуществления образовательного процесса по дисциплине необходима следующая материально-техническая база:

- учебная аудитория для проведения занятий лекционного типа и занятий семинарского типа, групповых и индивидуальных консультаций, текущего контроля и промежуточной аттестации, оснащенная специализированной мебелью, видеопроекционным оборудованием, экраном, средствами звуковоспроизведения, выход в сеть Интернет и локальная сеть вуза, а также набор демонстрационного оборудования и учебных наглядных пособий, обеспечивающие тематические иллюстрации;
- учебная аудитория для самостоятельной работы обучающихся, автоматизированные рабочие места с выходом в сеть Интернет и доступом в электронную информационно-образовательную среду.
- комплект электронных презентаций, слайдов, видеофильмов.

10. МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ ДЛЯ ОБУЧАЮЩИХСЯ ПО ОСВОЕНИЮ ДИСЦИПЛИНЫ

Приступая к изучению дисциплины, обучающимся целесообразно ознакомиться с ее рабочей программой, учебной, научной и методической литературой, имеющейся в библиотеке университета, а также с предлагаемым перечнем заданий.

Рекомендации по подготовке к аудиторным занятиям

Практические занятия

В ходе подготовки к практическим занятиям необходимо изучить основную литературу, ознакомиться с дополнительной литературой. При этом важно учитывать рекомендации преподавателя и требования учебной программы. В ходе занятия важно внимательно слушать выступления своих однокурсников. При необходимости задавать им уточняющие вопросы, активно участвовать в обсуждении изучаемых вопросов. В ходе своего выступления целесообразно использовать как технические средства обучения, так и традиционные, то есть доску и мел (при необходимости).

Организация внеаудиторной деятельности обучающихся

Внеаудиторная деятельность обучающегося по данной дисциплине предполагает самостоятельный поиск информации, необходимой, во-первых, для выполнения заданий самостоятельной работы (инвариантной и вариативной частей) и, во-вторых, подготовку к текущей и промежуточной аттестации. Успешная организация времени по усвоению данной дисциплины во многом зависит от наличия у обучающегося умения самоорганизовать себя и своё время для выполнения предложенных домашних заданий.

Подготовка к зачету (экзамену)

В процессе подготовки к зачету обучающемуся рекомендуется так организовать свою учебу, чтобы все виды работ и заданий, предусмотренные рабочей программой, были выполнены в срок. Основное в подготовке к зачету - это повторение всего материала учебной дисциплины. В дни подготовки к зачету необходимо избегать чрезмерной перегрузки умственной работой, чередуя труд и отдых. При подготовке к сдаче зачета старайтесь

весь объем работы распределять равномерно по дням, отведенным для подготовки к зачету, контролировать каждый день выполнения работы. Лучше, если можно перевыполнить план. Тогда всегда будет резерв времени. При подготовке к зачету целесообразно повторять пройденный материал в строгом соответствии с учебной программой, примерным перечнем учебных вопросов, заданий, которые выносятся на зачет и содержащихся в данной программе.

11. СПЕЦИАЛЬНЫЕ УСЛОВИЯ ДЛЯ ИНВАЛИДОВ И ЛИЦ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ ЗДОРОВЬЯ

Под специальными условиями для получения образования обучающихся с ограниченными возможностями здоровья понимаются условия обучения, воспитания и развития таких студентов, включающие в себя использование при необходимости адаптированных образовательных программ и методов обучения и воспитания, специальных учебников, учебных пособий и дидактических материалов, специальных технических средств обучения коллективного и индивидуального пользования, предоставление услуг ассистента (помощника), оказывающего необходимую помощь, проведение групповых и индивидуальных коррекционных занятий, обеспечение доступа в здания вуза и другие условия, без которых невозможно или затруднено освоение образовательных программ обучающихся с ограниченными возможностями здоровья.

Обучение в рамках учебной дисциплины обучающихся с ограниченными возможностями здоровья осуществляется с учетом особенностей психофизического развития, индивидуальных возможностей и состояния здоровья таких обучающихся.

Обучение по учебной дисциплине обучающихся с ограниченными возможностями здоровья может быть организовано как совместно с другими обучающимися, так и в отдельных группах.

В целях доступности обучения по дисциплине обеспечивается:

1) для лиц с ограниченными возможностями здоровья по зрению:

- наличие альтернативной версии официального сайта института в сети «Интернет» для слабовидящих;
- весь необходимый для изучения материал, согласно учебному плану (в том числе, для обучающихся по индивидуальным учебным планам) предоставляется в электронном виде на диске.
- индивидуальное равномерное освещение не менее 300 люкс;
- присутствие ассистента, оказывающего обучающемуся необходимую помощь;
- обеспечение возможности выпуска альтернативных форматов печатных материалов (крупный шрифт или аудиофайлы);
- обеспечение доступа обучающегося, являющегося слепым и использующего собаку-проводника, к зданию института.

2) для лиц с ограниченными возможностями здоровья по слуху:

- наличие микрофонов и звукоусиливающей аппаратуры коллективного пользования (аудиоколонки);

3) для лиц с ограниченными возможностями здоровья, имеющих нарушения опорно-двигательного аппарата, материально-технические условия должны обеспечивать возможность беспрепятственного доступа обучающихся в учебные помещения, столовые, туалетные и другие помещения организации, а также пребывания в указанных помещениях (наличие пандусов, поручней, расширенных дверных проемов и других приспособлений).

Перед началом обучения могут проводиться консультативные занятия, позволяющие студентам с ограниченными возможностями адаптироваться к учебному процессу.

В процессе ведения учебной дисциплины профессорско-преподавательскому составу рекомендуется использование социально-активных и рефлексивных методов обучения, технологий социокультурной реабилитации с целью оказания помощи обучающимся с ограниченными возможностями здоровья в установлении полноценных межличностных отношений с другими обучающимися, создании комфортного психологического климата в учебной группе.

Особенности проведения текущей и промежуточной аттестации по дисциплине для обучающихся с ограниченными возможностями здоровья устанавливаются с учетом индивидуальных психофизических особенностей (устно, письменно на бумаге, письменно на компьютере, в форме тестирования и другое). При необходимости предоставляется дополнительное время для подготовки ответа на зачете или экзамене

Автор рабочей программы дисциплины (модуля): профессор, д.ф.н., И.А. Халипаева.

АННОТАЦИЯ РАБОЧЕЙ ПРОГРАММЫ ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ):

«Турецкий язык в образовании»

1. Цель освоения дисциплины (модуля): является развитие иноязычной коммуникативной компетенции, как совокупности ее составляющие: языковой, речевой, социокультурной, учебно-познавательной.

2. Место дисциплины в структуре образовательной программы

Дисциплина «Турецкий язык в образовании» относится к обязательной части / части, формируемой участниками образовательных отношений образовательной программы: Технологии обучения восточным языкам

3. Требования к результатам освоения дисциплины(модуля):

УК-2, УК-4, ОПК-3

4. Общая трудоемкость дисциплины (модуля) составляет 4 зачетные единицы (144 часов).

5. Семестр: 1

6. Основные разделы дисциплины (модуля):

- 1 Определенный имперфект - **Iyordu**
- 2 Причастие настоящего – прошедшего времени
- 3 Деепричастие на – **(y)ip, - (y)Inca**
- 4 Неопределенный имперфект - **Irdi**
- 5 Причастия на - **Acak, - Miş** в функции определения
- 6 Деепричастия на - **Arak, - Ken (Iken)**
- 7 Причастия и образуемые ими развернутые определительные члены предложения
- 8 Развернутые обстоятельства времени –**Dıktan sonra**, и – **Madan önce**
- 9 Развернутые обстоятельства времени с формами на –**Dık** и – **(y)Acak**
- 10 Придаточное уступительное предложение

7. Формы текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации: экзамен

8. Автор: *И.А.Халипаева профессор*